

DARKA TANCER-KAJNIH

Na področju mladinske književnosti so v glavnem delovale pozitivne silnice

82

Gaja Kos

Ko me je Darka Tancer-Kajnih pred leti povabila v uredništvo revije *Otrok in knjiga* in je moje ime dejansko pristalo v kolo-fonu, jaz pa na sejah uredniškega odbora, se mi je že svitalo, ni pa me še v polnem zadelo, da je Darka verjetno ena najbolj legendarnih urednic, saj je pri reviji več kot štiri desetletja, od tega več kot tri desetletja njena glavna vodilna sila, prepoznaven obraz in še mnogo več. Z začetkom prihodnjega leta se s funkcije glavne in odgovorne urednice poslavlja in revijo predaja v nove roke. Darka Tancer-Kajnih je več desetletij močno vpeta v domače dogajanje, povezano z mladinsko književnostjo, tudi v drugih vlogah – kot organizatorica simpozijev, kot moderatorica literarnih pogovorov, kot snovalka literarnih izletov, kot članica različnih žirij in komisij, kot soustanoviteljica Slovenske sekcije IBBY, kot članica ali sodelavka različnih organizacij, ki delujejo na tem področju, kot nekdanja vodja službe za mlade bralce v Mariborski knjižnici in dolga leta tudi kot pedagoška delavka.

Najprej si bila več let v Mariborski knjižnici vodja službe za mlade bralce. Se je vloga te službe skozi leta bistveno spreminjala, se širila ali ožila?

Ustanovitev Službe za mlade bralce in revije *Otrok in knjiga* (1971) je v Mariborski knjižnici potekala sočasno. Bila je skrbno načrtovana in dolgoročno naravnana. Obe strokovni področji sta bili zasnovani kot dopolnjujoče se povezani za razvoj mladinskega knjižničarstva in mladinske književnosti in sta v 50-letnem obstoju obrodili veliko dragocenih sadov.

V lanskem, jubilejnem letu je Mariborska knjižnica izvedla notranjo reorganizacijo, s katero želi izboljšati učinkovitost in kvaliteto svojega dela. Spremembe so v največji meri doletele Službo za mlade bralce, ki je bila v slovenskem knjižničnem prostoru posebnost.

Ukinitvi Službe za mlade bralce oziroma prerazporeditvi njenega delokroga v več oddelkov nisem bila naklonjena, saj so se mi zdela njena področja dela neločljivo in uspešno prepletena. A ker bibliotekarske stroke že dolgo ne spremljam več dovolj poglobljeno, moje osebno mnenje ni bilo relevantno in ga odgovorni za snovanje sprememb pri meni tudi niso iskali. Se je pa predlaganim rešitvam odločno in argumentirano upirala tedanja, dolgoletna vodja Službe za mlade bralce Maja Logar.

Revijo *Otrok in knjiga* si najprej šest let sourejala s profesorico Alenko Glazer, od leta 1990 pa si njena glavna in odgovorna urednica – koliko se je skozi čas spremenila zasnova oziroma nabor rednih rubrik?

Pobuda za ustanovitev revije, ki naj bi prinašala strokovno relevantne članke in informacije o literaturi za otroke in mladino, je bila dana že leta 1963 na festivalu Kurirček v Mariboru. Ideje nam iz različnih razlogov v Sloveniji ni uspelo uresničiti vse do

leta 1971, prva številka publikacije *Otrok in knjiga* pa je izšla leta 1972, v mednarodnem letu knjige. Izhajati je začela v času izjemnega razcveta mladinske književnosti v svetu in pri nas, ki je hkrati sovpadal z velikimi premiki na področju teoretične misli o mladinski književnosti. Ustanovljena je bila z namenom, da bi v slovenskem prostoru uveljavila mladinsko književnost kot pomembno in nepogrešljivo področje besedne umetnosti, ki ga je treba sistematično obravnavati in enakovredno proučevati v okviru literarne vede.

Koncept revije je bil res dobro premišljen in se je tekom let glede na razvoj področja dopolnjeval, razširil se je tudi podnaslov revije. V rubriki »Članki – razprave«, ki je namenjena strokovno najzahtevnejšim bralcem, revija prinaša prvič objavljene članke in znanstvene razprave slovenskih strokovnjakov različnih poklicnih usmeritev in prevode odmevnih objav tujih avtorjev. Ti prispevki so bili pogosto prepoznani kot dragocena študijska literatura. V zelo priljubljeni rubriki »Pogled na svoje delo« se predstavljajo pisatelji, ilustratorji, prevajalci in uredniki. V rubriki »IBBY novice« so objavljeni prispevki o delovanju Slovenske sekcije IBBY, mednarodnih priznanjih, nagradah, poslanicah, kongresih, sejnih in drugih aktualnih dogodkih, povezanih z mednarodno organizacijo Zveze za mladinsko književnost. V rubriki »Odmevi na dogodke« so objavljena poglobljena razmišljanja o razstavah, nagradah, prireditvah in jubilejih, v rubriki »Ocene« pa (pogosto tudi esejistično zasnovane) kritike in recenzije. Občasno so v reviji še rubrike »Jubileji«, »In memoriam«, »Literarne delavnice«, ki prinašajo primere dobre prakse, in »Polemike«.

Uredništvo si je v prvih dveh desetletjih zelo prizadevalo za depedagogizacijo mladinske književnosti oziroma za uveljavljanje literarnoestetskih kriterijev, v zadnjih treh desetletjih pa

ob raziskovanju domače in tuje mladinske književnosti veliko prostora namenja tudi bralni kulturi, ilustraciji in prenosu literature v druge medije.

Uredniški odbor ob domačih strokovnjakih za področje mladinske književnosti sestavlja tudi nekaj tujih članov – po kakšnem ključu so se izbirali oziroma se izbirajo?

Revija je že v prvem desetletju imela sodelavce po vseh jugoslovanskih republikah in v tujini. Leta 2002 pa smo predvsem zaradi vključevanja revije v mednarodne baze podatkov razširili tudi uredniški odbor s tremi člani iz tujine, saj je bil to eden od pogojev, ki smo ga morali izpolnjevati za registracijo. Te člane smo doslej izbirali med habilitiranimi strokovnjaki s področja mladinske književnosti, ki so z našo revijo že sodelovali oziroma s katerimi so posamezni člani našega uredniškega odbora imeli strokovne in osebne stike.

Revija *Otrok in knjiga* je pri nas edina specializirana revija za področje mladinske književnosti; izhajajo po tri številke na leto, kar ni veliko. Građiva bi se gotovo brez težav nabralo za več števil, saj je področje zelo živahno. Si kdaj razmišljala o večji frekvenci izdajanja? Ali so finančne in kadrovske omejitve prevelike?

Prvih pet let je publikacija *Otrok in knjiga* izhajala samo kot zbornik, šele leta 1977 se je preoblikovala v revijo z dvema številka na leto; od leta 2003 izidejo na leto tri številke v skupnem obsegu vsaj 36 avtorskih pol in skupni nakladi 2100 izvodov.

Glede na razvoj in živost področja bi revija gotovo že dalj časa lahko izhajala pogosteje. A ker s pridobljeno letno subvencijo Javne agencije za knjigo in z naročninami v zadnjem

desetletju komaj pokrivamo stroške grafičnega oblikovanja, tiska in (skromnih) avtorskih honorarjev (ki smo jih tudi po pogodbi dolžni plačevati), o dodatni številki trenutno ne razmišljamo.

Otrok in knjiga je še zmeraj edina slovenska specializirana revija za vprašanja mladinske književnosti in s knjigo povezanih medijev, vendar zadnja leta mladinski književnosti odpirajo prostor tudi nekatere uveljavljene slovenske revije in festivali, ki so sicer namenjeni obravnavi in promociji nemladinske literature. To me iskreno veseli, saj pomeni, da se je status mladinske književnosti izboljšal in utrdil oziroma da si za enakovredno obravnavo mladinske književnosti prizadeva širša strokovna javnost.

Pri reviji *Literatura* imamo sistem področnih urednikov, ki vsak poskrbi za svojo rubriko in jo urejeno preda glavnemu uredniku oziroma urednici. Revija *Otrok in knjiga* področnih urednikov nima, pač pa sama koordiniraš in urejaš vsebine ob pomoči uredniškega odbora, kar je velik zalogaj; je bil uredniški sistem v preteklosti kdaj drugačen?

Od leta 1990 je sistem urednikovanja v resnici res podoben. Na sejah uredništva načrtovano vsebino letnika ter posameznih števil prediskutiramo, člani dobijo določene zadolžitve za pridobivanje avtorjev in besedil, kritično branje prispevkov, sugerirajo lahko tudi njihovo uvrstitev v določene rubrike in številke. A za zaokroženo končno vsebino in podobo posamezne številke v največji meri še zmeraj poskrbim sama. Vsa ta leta sem kot urednica izbirala tudi naslovnice in likovne priloge (šele zadnja tri leta za likovne priloge skrbi umetnostna zgođovinarica Tatjana Pregl Kobe) ter opravljala tudi lektorsko in

korektorsko delo. Predvidevam, da se bo to s predajo uredništva v prihodnjem letu najbrž spremenilo.

Gotovo poznaš revijalno področje tudi izven naših meja – kako je mladinska književnost v strokovnih revijah zastopana v tujini? So takšne revije redkost ali jih imajo večjih državah tudi več?

88

Kolikor je meni znano, revij s podobnim konceptom tudi v mednarodnem prostoru ni prav veliko. Več jih je namenjenih mladim bralcem ali pa predvsem pedagoškim delavcem. Naša revija že vrsto let skrbno spremlja in poroča o vsebinah revije *Bookbird*, ki jo izdaja mednarodna zveza za mladinsko književnost IBBY, in revije *1000 und 1 Buch*, ki jo izdaja Avstrijski inštitut za mladinsko književnost.

Svojčas so pod okriljem Mariborske knjižnice oziroma prav revije *Otrok in knjiga* izhajale tudi knjižne izdaje, ki so po strokovni plati krepile področje mladinske književnosti (npr. Marjana Kobe: *Vedež in začetki posvetnega mladinskega slovstva na Slovenskem: 1778–1850*, Rosanda Sajko: *Poetičnost zvoka: ustvarjalne možnosti radijske igre za otroke ...*). Zakaj se je ta praksa po nekaj izdajah končala?

Kot urednica sem si zelo želela, da bi lahko (občasno) izdajali tudi monografske publikacije naših strokovnih sodelavcev. Žal nam je s finančno podporo Ministrstva za znanost in izobraževanje, sozaložništvom Založbe Izolite in Pedagoške fakultete Maribor uspelo izdati samo štiri knjige, saj je začela v času gospodarske krize letna subvencija reviji drastično padati (s 16.500 EUR leta 2009 na samo 6500 EUR v letu 2014), spremenjeni razpisni pogoji in umik Pedagoške fakultete kot

sozaložnice revije pa so bistveno zmanjšali tudi naše možnosti za prijavo tovrstnih nekontinuiranih projektov.

Krajše obdobje si bila zaposlena tudi na Pedagoški akademiji (fakulteti v Mariboru) kot asistentka za mladinsko književnost, potem pa si se zaposlila na Gimnaziji in srednji kemijski šoli Ruše v bližini Maribora, kjer si poučevala do upokojitve. Kakšne okoliščine so te s fakultete pripeljale na gimnazijo?

89

Kot vodja Službe za mlade bralce sem spremljala tako literarno-vedne študije s področja mladinske književnosti kot novitete za otroke in mladino v slovenski izvorni in prevodni književnosti. Posebno pozornost sem namenjala tudi problematiki mladega bralca, saj smo v knjižnici izvajali različne bibliopedagoške dejavnosti za otroke, mladostnike, študente in mentorje branja.

Jeseni 1984 sem bila na povabilo Pedagoške akademije, ki je bila tudi soustanoviteljica, soizdajateljica in kasneje še sozaložnica revije *Otrok in knjiga*, izvoljena v naziv asistentke in začela sem honorarno predavati predmet Mladinska književnost. Ker po drugem porodu nisem več želela oziroma zmogla opravljati honorarnih obveznosti, so mi jeseni 1990 na Akademiji ponudili redno zaposlitev. Predavala sem mladinsko književnost na študijskih smereh predšolska vzgoja, razredni pouk in slovenski jezik, bila sem mentorica diplomskih nalog in članica komisij za didaktične nastope. Predavala sem tudi v Dravogradu, Žalcu, Novem mestu, Murski Soboti in Krškem, kjer je fakulteta izvajala svoj izredni študijski program.

S sodelavko dr. Metko Kordigel sva leta 1992 na Pedagoški fakulteti ustanovili Center za mladinsko književnost, v katerem naj bi načrtovali in koordinirali raziskovanje slovenske mladinske književnosti na fakultetah s študijskim predmetom

Mladinska književnost. Center in revija *Otrok in knjiga* sta naslednje leto organizirala mednarodno posvetovanje Mladinska književnost na razpotju – problem trivialnosti v mladinski književnosti.

Ker pa nisem pravočasno oddala magistrske naloge, sem službo na fakulteti februarja 1994 izgubila. To je bila gotovo moja najtežja poklicna izkušnja, bridka tudi zaradi razočaranja nad medsebojnimi odnosi in ravnanjem nadrejenih. A dolgoročno se je vse dobro izteklo. Ker so bili v Mariborski knjižnici zainteresirani, da ostanem urednica revije in voditeljica literarnih večerov, sem se lahko – kakšna sreča zame! – z Gimnazijo in srednjo kemijsko šolo Ruše dogovorila samo za polovično zaposlitev. Tako sem lahko ostala mladinski književnosti zvesta vse do upokojitve. Seveda so bili dnevi, včasih tudi tedni, ko sem težko uskladila in zmogla vse svoje delovne obveznosti, v glavnem pa sem bila s tako deljeno zaposlitvijo tudi zaradi podpore in razumevanja v obeh delovnih okoljih več kot zadovoljna.

Kako danes ocenjuješ pouk oziroma reciva kar status mladinske književnosti na fakultetah?

Mladinska književnost se je kot študijski predmet (še) konec osemdesetih let uveljavila tudi na ljubljanski Filozofski fakulteti, kar je bilo zelo bistveno za njen status v strokovni javnosti. Delo prof. Alenke Glazer in dr. Marjane Kobe, ki sta napisali študijske programe za ta predmet na pedagoških akademijah v Mariboru in Ljubljani, so v devetdesetih letih zagnano nadaljevali dr. Igor Saksida, dr. Metka Kordigel, dr. Dragica Haramija, dr. Milena Mileva Blažić ... V novem tisočletju smo dobili še več strokovnjakov, ki svoje znanstveno raziskovanje v celoti posvečajo mladinski književnosti, mnogi pa aktivno sodelujejo

tudi z različnimi kulturnimi ustanovami, društvi, založbami in festivali pri promoviranju kakovostne mladinske književnosti in njenih avtorjev. Danes se mladinska književnost predava na več fakultetah humanističnih usmeritev in je obravnavana tudi interdisciplinarno.

Pogosto slišimo, da izgubljam najstniške bralce – kakšen vtis glede tega si dobila ob svojih srednješolcih? Kdo so tisti, ki nehajo brati, in kdo tisti, ki vztrajajo v družbi knjig? Si si izmislila kakšne motivacijske prijeme, da bi se prvi vrnili h knjigam (in drugi pri njih zagotovo ostali)? Sodobni najstniki se mi kot bralci niso zdeli tako zelo problematični, kot se pogosto poudarja v javnosti, saj glede branja niso bistveno drugačni od mojih srednješolskih vrstnikov. Strastnih bralcev je bilo med njimi tudi pred petdesetimi leti relativno malo. Kot gimnazijka sem se lahko le z redkimi sošolkami in sošolci resno pogovarjala o knjigah, ki niso bile predpisane za domače branje. Morda bi usvajanje bralne kulture lahko ponazorili z obliko piramide: čim bolj greš proti vrhu oziroma čim zahtevnejša je literatura, tem manj ima bralcev.

Menim, da lahko profesor slovenščine svoje dijake navdušuje za branje predvsem z lastno zaljubljenostjo v literaturo. Seveda pa je več kot dobrodošlo, da obvlada tudi različne sodobne motivacijske strategije.

Pri pouku sem branje leposlovja rada povezovala z obveznimi in neobveznimi obiski gledaliških in filmskih predstav, javnih literarnih večerov ter gostovanj pisateljev na naši šoli in z aktivno udeležbo naših dijakov na različnih literarnih prireditvah. Dijakom sem tedensko tudi glasno brala, saj sem ugotovila, da interpretativnemu branju skrbno izbranih pesmi in proznih odlomkov radi in pozorno prisluhnejo.

Govorne nastope v prvih letnikih pa smo zmeraj namenili predstavljanju knjig po lastnem izboru. Tako sem dobila zanimiv vpogled v njihovo prostočasno branje, dijaki pa tudi kakšno bralsko spodbudo.

Kako sicer ocenjuješ učni načrt za pouk književnosti v srednji šoli, v mislih imam predvsem sodobnost izbora čtiva?

Učnih načrtov se je seveda treba držati, saj je nanje vezana tudi matura, ki je najpomembnejši cilj večine dijakov. Vendar ni vse tako togo, kot se morda zdi. Obravnavo predpisanih vsebin lahko profesor časovno razporedi po svoje, za kakšno lažjo snov se lahko odloči, da jo bodo dijaki predelali sami, pri pouku pa dodaja tudi novejša besedila po lastnem izboru. Seveda je pomembno, da spremlja sodobno literarno ustvarjalnost in da mu ne manjka idej za njeno obravnavo. Izbor kvalitetnih sodobnih besedil pa prilagodi tudi interesom dijakov v posameznih razredih.

Vodila si tudi srednješolski bralni klub; pri LUD Literatura smo prav v letošnjem letu osnovali štiri različne bralne klube, tri za odraslo populacijo in enega za otroke. Imaš - glede na dolgoletno prakso - morda kakšen nasvet?

V bralnem klubu na naši šoli so sodelovali dijaki različnih letnikov in programov (gimnazijci, kemijski tehniki in farmaceuti), kar je bilo v pogovorih dobrodošlo in zanimivo. Včasih so se nam pridružili tudi posamezni profesorji. Običajno nam je v šolskem letu uspelo skupaj obravnavati samo štiri knjige. Izbrali so jih dijaki iz mojega nabora predlogov, ki je zajemal predvsem sodobno književnost. Z rednim obiskovanjem kluba (enkrat mesečno od oktobra do maja) so dijaki lahko opravili obvezni

del izbirnih vsebin (približno 30 ur), ki so pogoj za napredovanje v višji letnik. Ker je ponudba v katalogu obveznih izbirnih vsebin sicer zelo pestra, sem bila svojih klubskih bralcev vedno znova vesela.

Tudi prostočasno branje smo - če se je dalo - povezovali z ogledom filmov, gledaliških predstav in različnih literarnih dogodkov. Posebej so dijake navduševala srečanja s pisatelji in sodelovanja z bralci iz drugih srednjih šol in krajev.

V svoji karieri si vodila res številne (čez štiristo!) pogovore predvsem z domačimi (pa tudi z nekaj tujimi) najvidnejšimi in tudi mlajšimi ustvarjalci. Se forma literarnega pogovora s časom in izkušnjami (lahko) spreminja in kako se prilagaja posameznemu sogovorniku?

Za pripravo literarnih pogovorov sem v Mariborski knjižnici imela odličnega mentorja, sodelavca Andreja Brvarja, ki je bil že takrat uveljavljen pesnik in zelo razgledan poznavalec domače in tuje literature. Na moje vodenje pogovorov pa je vplival tudi moj mož, saj mi je kmalu uspel dopovedati, da obiskovalce literarnih dogodkov zanima predvsem gost večera, zato mu moram s svojim vodenjem omogočiti, da se bo dobro počutil in čim bolje predstavil. To pa seveda pomeni, da izbranega gosta in njegovega dela ni treba samo dobro naštudirati, ampak tudi začutiti, vzpostaviti z njim in njegovo literaturo spoštljivo in subtilno povezavo. Izkušnje so seveda dobrodošle, saj običajno pomenijo več pridobljenega znanja in večjo sposobnost prilagajanja vsakokratni situaciji, ki je v določeni meri vedno nepredvidljiva.

So ti bližji, ali morda pravilneje rečeno, lažji, pogovori z besednimi ustvarjalci kot pa z likovnimi umetniki?

Sprašujem zato, ker si v svojem delovanju vendarle bolj zavezana literarni kot pa likovni umetnosti.

Kot urednica sem ob mednarodnem dnevu knjig za otroke in na Slovenskem knjižnem sejmu tradicionalno vodila pogovore z dobitniki različnih slovenskih nagrad na področju mladinske književnosti. Med njimi so bili zmeraj tudi ilustratorji. Ker smo ilustraciji, ilustratorjem in nagradam v reviji *Otrok in knjiga* namenjali kar veliko prostora, mi to področje ustvarjanja ni bilo neznano. Seveda pa sem se kot nestrokovnjakinja za likovno umetnost z njimi pogovarjala predvsem o izbiri besedila, morebitnem sodelovanju z avtorjem, iskanju motivov za upodobitev, odločitvi za likovno tehniko ipd.

Si tudi avtorica literarnih izletov: po poteh Ferija Lainščka (Prekmurje), Marjana Tomšiča (slovenska Istra), Marka Kravosa (Trst in Rilkejeva pot), Toneta Partljiča (Slovenske gorice) ... Ob kakšni priložnosti in kako si jih zasnovala?

Ob različnih priložnostih sem spoznavala, da lahko literatura zelo močno nagovori tudi slabše bralce, če le pride do njih na dovolj zanimiv način in če je povezana z občutki lepega. Da bi pridobila ljudi, ki branju leposlovja in obiskom literarnih dogodkov praviloma ne namenjajo svojega prostega časa, in hkrati ponudila bralcem z razvito bralno kulturo nekaj posebnega, sem s pomočjo turistične agencije zasnovala enodnevne izlete oziroma popotovanja v pokrajine in kraje, katerih dušo lahko najdemo tudi v literarnih delih. Premišljeno sem izbrala literarne odlomke, predvidene za branje med vožnjo, in pripravila glasbeno podlago za pokrajini in literaturi prilagajajočo se atmosfero. Že ob prvih nagovorih in branjih sem začutila, da so mi popotniki res prisluhnili. Gibanje po stvarnih in literarnih

pokrajinah nas je zmeraj pripeljalo tudi do pogovora in druženja z avtorjem, kar je predstavljalo vrh popotnega doživetja.

V okviru letošnjega meseca skupnega branja pripravljam z Društvom bralna značka Slovenije literarno popotovanje na Goričko. Obiskali bomo kraje, ki so povezani z romani *Kurji pastir* Ferija Lainščka, *Zvezdna karta* Dušana Šarotarja in *Vse moje Amerike* Štefana Kardoša. V živo se bomo srečali tudi z vsemi tremi avtorji.

(Bila) si članica različnih literarnih žirij, tudi soustanoviteljica danes ugledne nagrade večernica. Kakšno sestavo žirije ste predvideli in kaj vse ste upoštevali pri vrednotenju posameznih del?

Žirija večernice ima pet članov, in sicer ima po enega predstavnika vsak solastnik blagovne znamke večernica (Društvo za humanistična vprašanja Argo, revija *Otrok in knjiga* in ČZP Večer), Društvo slovenskih pisateljev ter Zveza bibliotekarskih društev Slovenije skupaj s Slovensko sekcijo IBBY.

Ker je večernica nagrada za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo preteklega leta, je žirija pri vrednotenju posebej pozorna na motivno-tematsko in slogovno inovativnost ter umetniško prepričljivost besedila.

V Sloveniji zaradi majhnosti, prepletenosti vlog in medsebojnih poznanstev večkrat poslušamo očitke, češ da je tisti ali oni dobil neko nagrado/pozicijo/izdajo ipd. po zvezah ali čem sorodnem, prav tako smo že slišali očitke, da je bila nagrada nekomu podeljena bodisi zaradi starosti / bolezn / slabšega socialnega statusa. Si bila kot članica katere izmed žirij kdaj podvržena kakšnim pritiskom?

V nobeni od žirij, v katerih sem sodelovala, nisem imela občutka kakršnekoli »kuhinje«, čeprav se po vsaki podelitvi nagrade najde kdo, ki žiriji – kakršnakoli že je – to očita. Res pa je literarni okus žirantov lahko zelo različen, kar samo po seveda ni problematično in je za bralce literature celo značilno, pri žiriranju pa lahko povzroča težave. Ker se pri večernici nagrajenca izbere s točkovanjem finalistov, lahko teoretično zmaga tudi delo, ki ga nihče od žirantov ni postavil na prvo mesto oziroma mu ni dodelil najvišjega števila točk. Žirija večernice zato pred končnim glasovanjem na zadnji seji ponovno skrbno pregleda svoje pisne utemeljitve nominiranih del in se o njih tudi pogovarja.

V zadnjih letih smo dobili nekaj novih nagrad, denimo nagrado Vasje Cerarja za najboljši prevod na področju mladinske književnosti. Morda pogrešaš še kakšno oziroma se ti zdi, da je kakšno področje mladinske književnosti v tem oziru še spregledano?

Ob žiriranju za večernico sem že nekajkrat pomislila, da bi nagrado – kadar je literarna bera res bogata – morali podeljevati posebej za otroško in posebej za mladinsko literaturo, saj se je včasih res težko odločiti med denimo odlično poezijo ali prozo za najmlajše in obsežnim problemskim ali pa fantazijskim romanom za najstnike.

Bila si tudi med soustanovitelji Slovenske sekcije IBBY – kdo je bil pobudnik ustanovitve? Kako vidiš današnje predstavljanje slovenske mladinske književnosti tujini? In obratno – kaj vse zanimivega prav preko IBBY-ja pride iz tujine k nam?

Revija *Otrok in knjiga* je bila med najglasnejšimi pobudniki ustanovitve Slovenske sekcije IBBY (1992). Ta je imela doslej zelo

zaglane in delovne predsednice, ki so v okviru danih finančnih možnosti dobro skrbale za promocijo slovenske mladinske književnosti tudi s kandidiranjem slovenskih ustvarjalcev za Andersenovo nagrado, spominsko nagrado Astrid Lindgren in častno listo IBBY, v slovenski prostor pa so skrbno posredovale (tudi v rubriki »IBBY novice« v reviji *Otrok in knjiga*) pomembne novice o dogajanju na mednarodnem področju. Slovenci s strokovnimi prispevki redno sodelujemo na različnih mednarodnih kongresih s področja mladinske književnosti in promocije branja, imeli smo že pet predstavnikov v žirijah za prestižno Andersenovo nagrado, pred dnevi pa je bila na svetovnem kongresu IBBY v Maleziji v izvršni odbor te ugledne mednarodne organizacije izvoljena Tina Bilban, aktualna predsednica slovenske sekcije. Prepričana sem, da bodo povezave z mednarodnim prostorom zdaj še močnejše, saj so možnosti za sodelovanja zelo velike.

Ko sva že pri mednarodnem prostoru, seveda sledi še neizogibno vprašanje – kaj meniš o pripravah Slovenije na častno gostovanje v Bologni?

Te priprave so se zaradi covida tako zamaknile, da so po eni strani izgubile potrebno navdušenje in energijo, po drugi strani pa so omogočile več tehtnega premisleka in nudile več manevrskega prostora za izpeljavo določenih zamisli.

Uresničena sta (tudi) že dva pomembna projekta: Društvo slovenskih pisateljev je ob podpori Javne agencije za knjigo izdalo promocijsko antologijo sodobne slovenske otroške in mladinske književnosti v angleškem jeziku, ki je namenjena tuji založniški javnosti kot predstavitveni katalog avtorjev, ilustratorjev, založnikov in drugih nosilcev avtorskih pravic za podporo pri prodaji prevodnih pravic v tujino. Antologija, ki jo

je uredila dr. Dragica Haramija, vključuje 44 slovenskih avtorjev in avtoric za različne starostne stopnje.

Slovenska sekcija IBBY pa je, prav tako ob podpori JAK, pripravila in natisnila publikacijo *Slovenia Loves Reading*, ki združuje vse temeljne projekte in programe, društva in združenja, ki delujejo na področju spodbujanja bralne kulture v Sloveniji. Tudi revija *Otrok in knjiga* je vključena v priprave na strokovno konferenco, ki bo potekala v Bologni 2024 in bo izhajala prav iz te publikacije.

Sicer pa nisem povsem na tekočem, kaj vse se pripravlja za gostovanji v Frankfurtu in Bologni. Upam, da bomo v čim večji meri izkoristiti priložnosti, ki se nam ponujajo z izbiro Slovenije kot častne gostje na obeh knjižnih sejnih.

V okviru Očesa besede, vsakoletnega srečanja slovenskih mladinskih pisateljev, revija *Otrok in knjiga* s tabo na čelu vsako leto organizira simpozij na izbrano temo, ki je namenjen ustvarjalcem in zainteresirani strokovni javnosti (založnikom, urednikom, prevajalcem, bibliotekarjem itd.). Nabor tem je izjemno pester in večkrat tudi interdisciplinarno zastavljen (npr. Radijska adaptacija mladinske književnosti, Slovenska mladinska književnost in njeno uglasbljanje, Etika v mladinski književnosti itd.). Katera tema oziroma vprašanje te še vzemirja oziroma se ti zdi pomembno, nemara spet pomembno?

Letošnji simpozij je posvečen poeziji, ki je ob pravljici in fantastični pripovedi morda moja najljubša literarna zvrst. Prepričana sem, da bodo Boris A. Novak, Igor Saksida, Anja Štefan, Andrej Rozman Roza in Borut Gombač v svojih prispevkih odprli mnoga zanimiva vprašanja za razpravo in kasnejša razmišljanja. Prihodnje leto pa bomo pozornost namenili biografskim in

avtobiografskim prvinam v slovenski mladinski književnosti, temi, ki je tudi glede na trende v mednarodnem prostoru zelo aktualna. Na osnovi izkušenj bi lahko rekla, da so bili simpoziji revije *Otrok in knjiga* (doslej jih je bilo 38) najzanimivejši, kadar so bili zasnovani interdisciplinarno, kar je bilo tako pri referenčnih kot poslušalcih dobro sprejeto. Tém pa na srečo nikoli ne zmanjka in se lahko čez leta tudi ponovijo oziroma osvetlijo iz drugega zornega kota.

Več desetletij si torej v različnih vlogah izjemno dejavna na področju mladinske književnosti; kakšna se ti zdi klima v domačem prostoru? Se ti zdijo institucije in aktivni posamezniki, ki delujejo na področju, med seboj dovolj dobro povezani in drug drugemu naklonjeni ali opažaš delitve, soliranja ali kaj tretjega?

Revija si je prizadevala povezovati tako strokovnjake s področja mladinske književnosti kot tudi različna društva in ustanove, pri čemer pa je bilo moje osnovno vodilo ohranjanje profesionalnih standardov in nespornih etičnih norm. Bila so tudi kakšna težka obdobja izrazitih nesoglasij, ostrih polemik in celo protestnih izstopov iz uredniškega odbora, društva, žirije ... Ja, delitve in soliranja so žal občasno prisotni tudi na področju mladinske književnosti, a to seveda ni niti posebnost niti značilnost tega področja. Ko premišljuje, kaj vse se je spremenilo v zadnjih desetletjih, lahko mirno rečem, da so na področju mladinske književnosti v glavnem delovale pozitivne silnice.

Srednješolcem si že pomahala v slovo, s koncem letošnjega leta pa se po osemindesetih letih poslavljaš tudi z mesta urednice revije *Otrok in knjiga*. Se motim, če

domnevam, da boš na področju mladinske književnosti še naprej aktivna? Kakšni so tvoji načrti?

Po 42 letih delovne dobe se prav veselim obdobja brez službenih obveznosti. Najbrž bom tudi v prihodnje še sodelovala z Društvom Argo, ki pripravlja vsakoletni festival Oko besede, Društvom bralna značka Slovenije, Slovensko sekcijo IBBY, tudi z revijo *Otrok in knjiga*, a bolj na način posameznih projektov. Rada bi končno spet veliko veliko brala po lastnem izboru in morda napisala še kakšno spremno besedo ali recenzijo. Več časa bom seveda posvetila svojima vnukoma in sploh svoji družini. In morda tudi še kam odpotovala.

Hvaležna sem za vse bogastvo, ki sem ga lahko doživela na svoji poklicni poti. Revijo predajam z občutkom, da mi je bilo dano soustvarjati nekaj pomembnega in dragocenega, kar bo morda zanimivo tudi še za prihodnje rodove.